

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра «МЕДСЕСТРИНСТВО»

Затверджую

Заступник ректора
з навчальної роботи

Світлана ГІЛНА

«28» жовтня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Медичне та фармацевтичне товарознавство

Ступінь вищої освіти «магістр»

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 223 «Медсестринство»
Освітня програма «Медсестринство»

Миколаїв 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Медичне та фармацевтичне
товарознавство» для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр».

За спеціальністю 223 «Медсестринство»

Розробник: Б. Зоря Зоря Б.П. - доцент

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри медсестринства

Протокол № 2 від 26.09.2023р.

Завідувач кафедри медсестринства Габрель Р.Т.

Робочу програму погоджено Вченою радою університету

Протокол № 3 від 28.09.2023р.

Голова Вченої ради Михайло ВОЛКОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Цикл вибірових дисциплін	
Мова викладання – Українська мова	Спеціальність: 223 «Медсестринство»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 90		2-й	
		Семестр	
		3-й	
Тижневих годин для форм навчання: ОФН – 3 год.	Другий магістерський рівень	Лекції	
		12 год.	
		Семінарські, практичні	
		24год.	
		Лабораторні	
		- год.	
Самостійна робота			
54 год.			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для очної форми навчання – 90 год.: 36 год. – аудиторні заняття, 54 год. – самостійна робота (47 % до 53 %).

2. Мета і завдання дисципліни

Мета: надання здобувачам знань, які допоможуть формувати у них товарознавче мислення та набуття ними вмінь і навичок проведення товарознавчого аналізу товарів аптечного асортименту.

Завдання:

-вивчити законодавчі акти України, що регламентують якість лікарських засобів, виробів медичного призначення та інших груп товарів аптечного асортименту;

-вивчити відомчі нормативно-правові акти, що регламентують якість лікарських засобів, виробів медичного призначення та інших груп товарів аптечного асортименту;

- вивчити нормативно-технічну документацію, що регламентує якість лікарських засобів, виробів медичного призначення та інших груп товарів аптечного асортименту.

У результаті вивчення курсу здобувач оволодіває такими здатностями:

Загальні:

- 1.Здатність до абстрактного мислення, пошуку, оброблення, аналізу та синтезу інформації.
- 2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 3.Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- 4.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- 5.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- 6.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- 7.Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- 8.Здатність працювати в команді.
- 9.Здатність до міжособистісної взаємодії.

Фахові:

- 1.Здатність розв'язувати проблеми медсестринства, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур.
- 2.Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі медсестринства у широких або мультидисциплінарних контекстах.
- 3.Здатність розв'язувати проблеми медсестринства у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням стандартів професійної діяльності та аспектів соціальної та етичної відповідальності.
- 5.Здатність застосовувати основи педагогіки і психології в освітньому процесі в закладах освіти.

6.Здатність управляти робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

9.Здатність виявляти зв'язок патогенезу захворювань з клінічними проявами та результати додаткових методів дослідження.

10.Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

12.Здатність забезпечувати якість медичної допомоги і забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя та громадського здоров'я населення, здійснювати навчання пацієнтів.

13.Здатність організовувати та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах, у тому числі в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.

14.Здатність забезпечувати геріатричну, паліативну медичну допомогу та догляд за людьми похилого віку.

15.Здатність планувати та здійснювати реабілітаційну допомогу.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 12. Аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності.

ПРН 13. Проводити санітарно-просвітницьку роботу у фаховій діяльності при виникненні спалахів інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань.

ПРН 14. Визначати переваги та недоліки лікарських засобів різних фармакологічних груп з урахуванням їхніх хімічних, фізико-хімічних, біофармацевтичних, фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей. Рекомендувати споживачам безрецептурні лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту з наданням консультативної допомоги та фармацевтичної опіки.

ПРН 15. Надавати домедичну допомогу хворим при невідкладних станах та постраждалим у екстремальних ситуаціях.

ПРН 16. Визначати вплив факторів, що впливають на процеси всмоктування, розподілу, депонування, метаболізму та виведення лікарського засобу і обумовлені станом, особливостями організму людини та фізикохімічними властивостями лікарських засобів

. ПРН 17. Використовувати дані клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень для здійснення моніторингу ефективності та безпеки застосування лікарських засобів.

ПРН 18. Обирати біологічні об'єкти аналізу, здійснювати визначення ксенобіотиків та їх метаболітів у біологічних середовищах та давати оцінку отриманим результатам з урахуванням їх розподілу в організмі.

ПРН 19. Прогнозувати та визначати вплив факторів навколишнього середовища на якість лікарських засобів та споживчі характеристики інших товарів аптечного асортименту під час їх зберігання. 3

ПРН 20. Здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту. Здійснювати усі види обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство, процеси товарознавчого аналізу.

ПРН 21. Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. Формувати усі види цін (оптові/відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту.

ПРН 22. Здійснювати управління фармацевтичними організаціями та визначати його ефективність з використанням функцій менеджменту. Приймати управлінські рішення на основі сформованих лідерських та комунікативних здібностей фармацевтичних кадрів щодо стратегічного планування діяльності підприємств.

ПРН 23. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

ПРН 24. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

ПРН 25. Сприяти збереженню здоров'я, зокрема профілактиці захворювань, раціональному призначенню та використанню лікарських засобів. Виконувати сумлінно свої професійні обов'язки, дотримуватися норм законодавства щодо просування та реклами лікарських засобів. Володіти психологічними навичками спілкування для досягнення довіри та взаєморозуміння з колегами, лікарями, пацієнтами, споживачами.

ПРН 27. Обґрунтовувати технологію та організовувати виробництво лікарських засобів на фармацевтичних підприємствах та оформлювати технологічну документацію щодо виробництва лікарських засобів на фармацевтичних підприємствах.

ПРН 29. Забезпечувати конкурентоспроможні позиції та ефективний розвиток фармацевтичних організацій на основі проведеної дослідницької роботи за усіма елементами комплексу маркетингу.

ПРН 32. Визначати основні органолептичні, фізичні, хімічні, фізикохімічні та фармакотехнологічні показники лікарських засобів, обґрунтовувати та обирати методи їх стандартизації, здійснювати статистичну обробку результатів згідно з вимогами чинної Державної фармакопеї України.

3. Програма навчальної дисципліни.

Кредит 1. Історичні аспекти розвитку товарознавства. Класифікація та особливості кодування товарів.

Тема 1. Історичні аспекти розвитку товарознавства. Класифікація особливості кодування товарів.

Товарознавство як сфера знань про товари. Історія розвитку промислового виробництва. Товарознавство як наука.

Основні терміни та визначення (Державна Фармакопея України, Європейський стандарт. Каталог. Кодекс ustalеної практики. Методи контролю якості. Міжнародний стандарт. Національний стандарт.

Тема.2 Аспекти класифікації товарів.

.Основні терміни та визначення . Цілі класифікації в товарознавстві.Завдання класифікації в товарознавстві. Види класифікаторів. Державний класифікатор продукції та послуг (ДКПП). Методи та правила класифікації.

Тема 3. Особливості кодування товарів.

Основні терміни та визначення. Лінійне штрихове кодування. Двовимірне кодування. Особливості розміщення штрихкодів позначок на тарі та пакуванні.

Обов'язкове маркування штриховими кодами. Товари які не підлягають маркуванню . Застосування QR-коду в фармації.

Кредит 2. Товари аптечного асортименту, їх пакування та маркування.

Тема 4. Товарознавчий аналіз товарів аптечного асортименту.

Основні терміни та визначення. Якість як основна категорія товарознавчого аналізу. Оцінювання якості товарів. Мета та завдання товарознавчого аналізу Функція та принципи товарознавчого аналізу. Основні методи аналізу.

Особливості товарознавчого аналізу товарів аптечного асортименту.

Товаросупровідні документи. Етапи товарознавчого аналізу медичних і фармацевтичних товарів.

Тема 5. Загальні відомості про пакування. Пакування та маркування медичних товарів.Транспортна тара.

Основні терміни та визначення. Асортимент , вимоги та види товару .

Основні функції пакування. Види небажаних механічних впливів на упаковану продукцію. Пакування та маркування медичних виробів.

Асортимент споживчого пакування для медичних виробів. Структура маркування. Маркування, що характеризує транспортну тару.

Кредит 3. Характеристика загальнохірургічних інструментів, шовних та перев'язувальних матеріалів. .Гумові вироби по догляду за хворими .

Тема 6. Загальнохірургічні інструменти.

Основні терміни та визначення. Класифікація медичних інструментів.

Загальні технічні вимоги до медичних інструментів. Оцінка якості медичних інструментів. Загальнохірургічні ріжучі інструменти. Сучасні інструменти для роз'єднання тканин. Затискні інструменти та їх асортимент. Відтискні інструменти та їх асортимент. Маркування медичних інструментів.

Консервація та переконсервація медичних інструментів.

Тема 7. Товарознавчий аналіз шовних матеріалів та проколюючих хірургічних голок. Товарознавчий аналіз інструментів та апаратів для проколів, ін'єкцій і трансфузій.

Основні терміни та визначення. Класифікація шовних матеріалів. Основні вимоги до шовного матеріалу. Проколювальні голки. Голки хірургічні атравматичні. Позначення голок. Кліпси та скобки для зшивання. Зшиваючі хірургічні апарати. Маркування шовного матеріалу.

Види інструментів для ін'єкцій, інфузій і трансфузій. Класифікація одноразових та багаторазових шприців. Асортимент шприців одноразового та багаторазового застосування. Класифікація ін'єкційних голок. Маркування споживчого пакування ін'єкційних голок. Інфузійно-трансфузійні пристрої.

Тема 8. Товарознавчий аналіз гумових виробів та предметів догляду за хворими.

Основні терміни та визначення. Асортимент гумових виробів. Гумові вироби, які виготовляються неформовим методом. Вироби для наркозу та штучного дихання. Вироби, виготовлені методом вмочування.

Класифікація гумових рукавичок. Дезінфекція та стерилізація гумових виробів. Маркування гумових виробів.

Предмети догляду за хворими

Тема 9. Товарознавчий аналіз перев'язувальних матеріалів та готових перев'язувальних засобів.

Асортимент перев'язувальних матеріалів. Ткані перев'язувальні матеріали. Перев'язувальний матеріал, прострочений кровоспинними засобами. Інші готові перев'язувальні засоби. Маркування перев'язувального матеріалу та готових перев'язувальних засобів. Транспортування і зберігання перев'язувального матеріалу та готових перев'язувальних засобів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Очна форма				
	Кількість годин				
	Всього	М			
лекції		практ	се м	лаб	само ст
Кредит 1. Історичні аспекти розвитку товарознавства. Класифікація та особливості кодування товарів.					
Тема 1.. Історичні аспекти розвитку товарознавства.Класифікація та особливості кодування товарів.	10	2			8
Тема 2. Аспекти класифікації товарів	10	2	2		6
Тема 3. Особливості кодування товарів.	10	2	2		6
<i>Разом за кредитом 1</i>	30	6	4		20

Кредит 2. Товари аптечного асортименту їх пакування та маркування						
Тема 4. Товарознавчий аналіз товарів аптечного асортименту.	16	2	8			6
Тема5. Загальні відомості про пакування. Пакування та маркування медичних товарів.Транспортна тара.	14	2	4			8
<i>Разом за кредитом 2</i>	30	4	12			14
Кредит 3. Характеристика загальнохірургічних інструментів, шовних та перев'язувальних матеріалів . Гумові вироби по догляду за хворими .						
Тема 6. Загальнохірургічні інструменти	6		2			4
Тема7. Товарознавчий аналіз шовних матеріалів та проколюючих хірургічних голок. Товарознавчий аналіз інструментів та апаратів для проколів, ін'єкцій і трансфузій	10	2				8
Тема8. Товарознавчий аналіз гумових виробів та предметів догляду за хворими.	6		2			4
Тема9. Товарознавчий аналіз перев'язувальних матеріалів та готових перев'язувальних засобів.	8	2				6
<i>Разом за кредитом 3</i>	30	4	4			22
Усього	90	12	24	-	-	54

5.Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Історичні аспекти розвитку товарознавства.Класифікація та особливості кодування товарів.		
1.	Тема 1. Історичні аспекти розвитку товарознавства.Класифікація та особливості кодування товарів.	
2.	Тема 2. Аспекти класифікації товарів пацієнта.	2
3.	Тема 3. Особливості кодування товарів.	2
Кредит 2. Товари аптечного асортименту їх пакування та маркування		
4.	Тема 4. Товарознавчий аналіз товарів аптечного асортименту.	8
5.	Тема5. Загальні відомості про пакування. Пакування та маркування медичних товарів.Транспортна тара.	4
Кредит 3. Характеристика загальнохірургічних інструментів, шовних та перев'язувальних матеріалів .Гумові вироби по догляду за хворими		
6.	Тема6 . Загальнохірургічні інструменти	2
7.	Тема7. Товарознавчий аналіз шовних матеріалів та проколюючих хірургічних голок. Товарознавчий аналіз інструментів та апаратів для проколів, ін'єкцій і трансфузій	
8.	Тема 8. Товарознавчий аналіз гумових виробів та предметів догляду за хворими.	2
9.	Тема 9. Товарознавчий аналіз перев'язувальних матеріалів та	

	готових перев'язувальних засобів.	
Всього		24

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
<i>Кредит 1. Кредит 1. Історичні аспекти розвитку товарознавства. Класифікація та особливості кодування товарів.</i>		
1.	Тема 1. Історичні аспекти розвитку товарознавства. Класифікація та особливості кодування товарів.	8
2.	Тема 2. Аспекти класифікації товарів пацієнта.	6
3.	Тема 3. Особливості кодування товарів.	6
<i>Кредит 2. Товари аптечного асортименту їх пакування та маркування</i>		
6.	Тема 4. Товарознавчий аналіз товарів аптечного асортименту.	6
7.	Тема 5. Загальні відомості про пакування. Пакування та маркування медичних товарів. Транспортна тара.	8
<i>Кредит 3. Характеристика згальнохірургічних інструментів, шовних та перев'язувальних матеріалів . Гумові вироби по догляду за хворими</i>		
11	Тема 6. Загальнохірургічні інструменти	4
12.	Тема 7. Товарознавчий аналіз шовних матеріалів та проколюючих хірургічних голок. Товарознавчий аналіз інструментів та апаратів для проколів, ін'єкцій і трансфузій	8
13.	Тема 8. Товарознавчий аналіз гумових виробів та предметів догляду за хворими.	4
14.	Тема 9. Товарознавчий аналіз перев'язувальних матеріалів та готових перев'язувальних засобів.	6
Всього		54

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням

комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- Практичні.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні,

синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна

робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної

діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації

пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. Методи контролю

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих здобувачами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу. Протягом семестру проводиться поточний контроль. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів за визначеною темою (навчальним елементом). Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і здобувачами – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі тестування. Система оцінювання сформованих компетентностей здобувачів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Поточне оцінювання знань здобувачів здійснюється на практичних заняттях під час усного опитування, розгляду ситуацій, виконання практичних завдань та ін. за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, чинною нормативною базою, а також статтями у періодичних виданнях, в яких висвітлені питання, що розглядаються;

- вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

- логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

- правильність виконання практичних завдань.

Самостійна робота здобувачів освіти з дисципліни «Медичне та фармацевтичне товарознавство» повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;

- володіння розумовими процесами;

- мобільність і критичність мислення;

- володіння засобами обробки інформації;

- здібність до творчої праці.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання поза аудиторної самостійної роботи здобувачів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних і лабораторних заняттях.

Одним із головних аспектів організації самостійної роботи є розробка форм і методів організації контролю за самостійною роботою здобувачів.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання здобувачів певного освітньо-кваліфікаційного рівня на проміжних або заключному етапах їх навчання. Він включає семестровий контроль – залік.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного	не зараховано з можливістю

		складання	повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Основна:

1. Товарознавство на фармацевтичному підприємстві ; навч. посіб для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності « Фармація» / І.І. Баранова, С.М. Коваленко, С.В. Бреусова та ін..-Харків : НФаУ, 2018.-160 с.
2. Громовик Б. П. Практикум з медичного і фармацевтичного товарознавства. Частина 2. Фармацевтичне товарознавство: навчальний посібник для викладачів / Б.П. Громовик, Н.Б. Ярмо, І.Я. Городецька. - Львів: Простір М, 2018. -139 с.
3. Медичне та фармацевтичне товарознавство: підручник для студентів вищ. навч. закладів / І.І. Баранова, С.М. Коваленко, Д.В. Семенів та ін.- Харків : НФаУ: Золоті сторінки, 2017.- 320 с.
4. Медицинское и фармацевтическое товароведение: учеб. пособие для иностр. студентов вузов МЗ Украины, обучающихся на рус. языке / И. И. Баранова, С.Н.Коваленко, Ю.А.Беспалая, Т.В. Дядюн, С. А. Мамедова. - Х. НФаУ; Оригинал, 2017.- 328 с.
5. Медичне та фармацевтичне товарознавство: навч. посіб. / О.Б. Калущка, Т.А. Грошовий, А.В. Знаєвська, М.Б. Демчук. - Тернопіль: ТДМУ, 2017. - 484 с.
6. Основи фармацевтичного права. Альбом схем: навч. посіб для студентів вищ. навч. закл. / О. О. Грін.-Ужгород: Видавництво ФОП Сабов А.М., 2020. -211 с.
7. Римарчук К. М. Основи фармацевтичного і медичного товарознавства: навчальний посібник / К. М. Римарчук. – Київ : Медицина, 2015. – 118 с. : табл.
8. Фармацевтичне та медичне товарознавство : тексти лекцій для студентів фармацевтичного факультету денної, заочної та дистанційного навчання / Л. М. Унгурян, О.А. Степанова, та ін. ; за ред. Л. М. Унгурян // – Одеса: 6 ОНМедУ, 2020.- 216 с. - Мова укр. Режим доступу https://info.odmu.edu.ua/chair/economy_pharmacy/
9. Фармацевтичне та медичне товарознавство : практикум для студентів фармацевтичного факультету денної, заочної та дистанційної форми навчання / Л. М. Унгурян, О.А. Степанова, та ін. ; за ред. Л. М. Унгурян // – Одеса: ОНМедУ, 2019.- 136 с.- Мова укр.

10. Фармацевтичне та медичне товарознавство : навчально-методичний посібник для студентів фармацевтичного факультету денної, заочної та дистанційної форми навчання / Л. М. Унгурян, О.А. Степанова, та ін. ; за ред. Л. М. Унгурян // – Одеса: ОНМедУ, 2020.- 230 с.- Мова укр.
11. Фармацевтичне та медичне товарознавство : атлас для студентів фармацевтичного факультету денної, заочної та дистанційної форми навчання / Л. М. Унгурян, О.А. Степанова, та ін. ; за ред. Л. М. Унгурян // – Одеса: ОНМедУ, 2020.- 120 с.- Мова укр. Додаткова література
12. Державна фармакопея України 2 видання– 2016.
13. Організація діяльності аптек із забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та товарами аптечного асортименту Ч.1: Навчальний посібник для студентів денної форми навчання / Л.М. Унгурян, О.І. Беляєва, М.С.Образенко та ін. // За ред. Л.М. Унгурян. – Одеса: Одес. нац. мед. ун-т, 2020. - 92 с. Мова укр.
14. Фармацевтичне законодавство (Нормативні акти з організації роботи аптечних підприємств. Під редакцією д.фарм.н., проф. Грошового Т.А. – Тернопіль: ТДМУ, 2013. – 468 с.
15. ДСТУ, ТУ, ФС, ТФС на медичні і фармацевтичні вироби.
16. Основи біологічної фізики і медична апаратура: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / Л.Ф. Ємчик. — 2-е вид., випр. для студентів вищих медичних закладів I—III рівнів акредитації Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2014.- 392 с. Мова укр.

Інформаційні ресурси:

17. Законодавство України [Електронний ресурс]. - Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
18. Нормативно-директивні документи МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: /[http:// mozdocs.kiev.ua](http://mozdocs.kiev.ua)
19. Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками <https://www.dls.gov.ua/>
20. Ліки України . Все про ліки та їх якість <https://ліки.укр/>
21. Compendium online. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://compendium.com.ua/bad/>.
22. Еженедельник «Аптека» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: